

DABİS YÖNTEM

Amaç ve Tanımı: Üniversite ve bölüm bazında lisans ve ön lisans mezunlarının iş gücü piyasası performanslarını değerlendirmek ve bu sonuçları üniversite tercihi yapacak öğrencilere rehberlik eden danışmanların kullanımına sunmak amacıyla 2020 yılında **DABİS** projesi faaliyete geçirilmiştir. DABİS, aşağıda detayları sunulan göstergeleri 81 lisans bölümü için "**üniversite bazında**" raporlamaktadır. 2022 yılında DABİS projesinin kapsamı genişletilerek 42 **ön lisans** bölümünün iş gücü piyasası performansları platform üzerinden danışmanların kullanımına açılmıştır. Bu çalışmada, Yükseköğretim Kurulundan (YÖK) alınan üniversite mezun bilgileri ile Sosyal Güvenlik Kurumundan (SGK) alınan **2010-2024 yılı Ağustos ayını** içeren çalışan bilgileri anonim hale getirilerek eşleştirilmiş ve kapsamlı mikro veri setleri oluşturulmuştur. Bahse konu mikro veri setleri, çeşitli istatistiksel yöntemler ve veri biliminin sunduğu modern araçlar kullanılarak analiz edilmiş olup üniversite mezunlarımızın iş gücü piyasası performansları üniversite ve bölüm bazında ilgililerin kullanımına sunulmuştur.

2024 yılında DABİS ortaöğretim seviyesini de kapsayacak şekilde genişletilmiş 48 farklı **mesleki alandan mezun** lise mezunlarının iş gücü piyasası verileri DABİS'e eklenmiştir. Millî Eğitim Bakanlığından alınan 2010-2024 yılları arasındaki lise mezun verileri, Yükseköğretim Kurulu ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezinden alınan yükseköğretim mezun bilgileri ve **2010-2024 yılı Ağustos ayını** içeren Sosyal Güvenlik Kurumundan alınan çalışan bilgileri eşleştirilerek anonimleştirilmiş kapsamlı mikro veri setleri oluşturulmuştur. Bahsi geçen mikro veri setleri, çeşitli istatistiksel yöntemler ve veri biliminin sunduğu modern araçlar kullanılarak analiz edilmektedir. Bu çalışma çerçevesinde, meslek lisesi mezunlarımızın işgücü piyasası performansları mesleki alan bazında değerlendirilerek ilgililerin kullanımına sunulmaktadır.

Veri Kapsamı: DABİS Yükseköğretim, 2010-2022 yılları arasında iki/dört yıllık bir programdan mezun olan öğrencilerin bilgileri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Açıköğretim fakülteleri¹ ve 35 yaş üzeri mezunlar analize dâhil edilmemiştir. İlk etapta mezun olunan bölümler uygun şekilde gruplandırılarak Ek 1'de yer alan 81 farklı lisans/Ek 2'de yer alan 42 farklı ön lisans bölümüne indirgenmiştir. Analizin istatistiksel güvenilirliğini sağlamak amacıyla analiz ufkunda 20 ve üzeri mezununu bir işe yerleştirmiş üniversite-bölüm kombinasyonlarına odaklanılmıştır. Mezuniyetten 6 ay öncesine kadar bulunan işler, mezuniyet öncesi işi bırakmamış olmak kaydıyla, analize dâhil edilmiştir. Reel asgari ücretin altında prime esas kazanç (PEK) raporlanan işler - staj olduğu düşünülerek analiz dışı bırakılmıştır.

1. Açıköğretim mezunları kategorisi hali hazırda bir işte çalışanları ve/veya birden fazla üniversite diplomasına sahip olmayı amaçlayanları da yoğun olarak kapsadığından analiz dışı bırakılmıştır.

DABİS Ortaöğretim, 2010-2024 yılları arasında mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarından mezun olan öğrencilerin bilgileri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İncelenen 48 farklı mesleki alan Ek 1’de paylaşılmaktadır. İncelenen 48 mesleki alan içinde bulunan Güzel Sanatlar alanı Güzel Sanatlar Liseleri bünyesinde bulunmasına rağmen çalışmaya dâhil edilmiştir. Mezuniyetten 6 ay öncesine kadar bulunan işler, mezuniyet öncesi işi bırakmamış olmak kaydıyla analize dâhil edilmiştir.

Göstergeler: Bahsi geçen göstergelere ait analiz sonuçları **DABİS**’te dağılım grafikleri olarak gösterilmektedir. Dağılım grafiklerinin amacı; ilgili bölüm/mesleki alan ve bölümden/alandan mezun olan kişilerin merak edilen göstergeler için performansını ortaya koymaktır. Analize konu olan göstergeler aşağıda listelenmektedir. Ön lisans programlarına dair "Nitelik Uyuşmazlığı" ve "Firma Büyüklüğü Dağılımı" göstergeleri veri kısıtları nedeniyle hesaplanamamaktadır.

DABİS Yükseköğretim Göstergeleri

- (1) **Prime Esas Kazanç (PEK) Dağılımı:** Kişilerin mezuniyet sonrasında çalıştıkları ilk işlerindeki PEKleri baz alınarak üniversite ve bölüm düzeyinde ortalamalar oluşturulmuştur. Mezuniyet sonrası herhangi bir işe yerleşmemiş kişiler ücret gözlemleri mevcut olmadığından hesaplamalarda yer almamaktadır. SGK verilerinden elde edilen PEKler Tüketici Fiyat Endeksi kullanılarak 2024 yılı seviyesinde sabitlenmiştir. SGK verilerinin firmalar tarafından raporlanan PEKleri kapsadığı ve bu durumun ortalama PEKler üzerinde aşağı yönlü bir yanlışlık oluşturabileceği not edilmelidir.
- (2) **İş Bulma Süresi:** Kişilerin, mezuniyet tarihinden itibaren ülkemizdeki ilk işlerine yerleşene kadar geçen süre ay bazında hesaplanarak üniversite ve bölüm bazında iş bulma süresi dağılımları oluşturulmuştur. Mezuniyetten 6 ay öncesine kadar bulunan işler, mezuniyet öncesi işi bırakmamış olmak kaydıyla analize dâhil edilmiştir.
- (3) **Nitelik Uyuşmazlığı:** Nitelik uyuşmazlığı, kişilerin ülkemizde çalıştıkları işlerin eğitim seviyelerine göre daha az ya da daha yüksek nitelik gerektirdiği durumlarda ortaya çıkmaktadır. Eğitim ve istihdam bilgileri kullanılarak hesaplanan nitelik uyuşmazlığı göstergesi için Uluslararası Çalışma Örgütü’nün (ILO) standart meslek (ISCO) ve beceri setleri sınıflandırmasına dayalı yöntemi kullanılmıştır. Bu gösterge, ilgili bölümden mezunların ilk işlerinde eğitim seviyelerine uygun profesyonel meslek gruplarında istihdam edilip edilmediklerini belirtmektedir. Nitelik uyuşmazlığı göstergesine dair teknik açıklama Ek 4’te sunulmaktadır.

1. 2 yıllık ve 4 yıllık programlar kendi aralarında analiz edilmişlerdir.

2. Açıköğretim mezunları kategorisi hâlihazırda bir işte çalışanları ve/veya birden fazla üniversite diplomasına sahip olmayı amaçlayanları da yoğun olarak kapsadığından analiz dışı bırakılmıştır.

- (4) **Kamuda Çalışma Oranı:** Mezunların kamu kurumlarında aktif çalışma durumları üniversite ve bölüm bazında hesaplanarak raporlanmıştır. Kamu-özel ayrımı SGK verilerinde yer alan sözleşme statüsü değişkeni kullanılarak belirlenmiş olup, sözleşmeli kamu personeli de kapsamaktadır. Bu gösterge, ilgili bölüm mezunlarının kamu kurumlarında aktif olarak istihdam edilme oranını göstermektedir.
- (5) **Ortalama Çalışılan İş Yeri Sayısı:** Mezunların işgücü piyasasında çalıştıkları iş yerleri sayısı, üniversite ve bölüme göre ortalama hesaplanarak oluşturulmuştur.
- (6) **Bir İşte Ortalama Çalışma Süresi:** Mezuniyet sonrası ülkemizde kayıtlı istihdamda çalışılan sürenin ay bazında toplanıp çalışılan toplam iş yeri sayısına bölünmesiyle üniversite ve bölüm bazında hesaplanmıştır. Toplam iş yeri sayısı hesaplanırken aynı iş yerine birden fazla yapılan giriş ve çıkışlar incelenmemiş olup iş yerleri tekil olarak analize dâhil edilmiştir.
- (7) **İstihdam Oranı:** Ülkemizde ilgili üniversite ve bölümdeki mezunların son 6 aylık dönemde kamu ve özel sektörde aktif olarak çalışan kayıtlı istihdam oranını göstermektedir.
- (8) **Girişimcilik Oranı:** Mezuniyet sonrası herhangi bir dönemde ülkemizde girişim kuran mezunların oranları hesaplanarak oluşturulmuştur. Girişimlerin başarı oranları bu gösterge kapsamında değerlendirilmemiş olup girişimler başarısız olsa bile üniversitelerin mezunlara girişimcilik özelliğini kazandırdığı kabul edilmektedir.
- (9) **Girişim Yaşam Süresi Dağılımı:** Mezunların ülkemizde kurdukları girişimlerin faaliyetlerine devam ettikleri sürelerin ay bazında hesaplanarak 4 kategori altında dağılımının raporlanmasıyla oluşturulmuştur. Bu dağılım kategorileri; "0-12 Ay", "12-36 Ay", "36-60 Ay" ve "60 Ay ve Üzeri" olarak belirlenmiştir.
- (10) **Katma Değerli Girişimcilik Endeksi:** Mezunların ülkemizde kurdukları girişimlerin yüksek katma değerli sektörlerde bulunup bulunmadığı ölçülmektedir.
- (11) **Yönetici Pozisyonlarında Çalışan Oranı:** Yönetici pozisyonlarında çalışan oranı göstergesi için ISCO-08 meslek standartlarında belirtilen yönetici pozisyonları temel alınmıştır. Mezuniyet sonrası herhangi bir dönemde Türkiye'de yönetici olarak çalışan mezunların oranları üniversite ve bölüm bazında hesaplanarak raporlanmıştır.
- (12) **Akademide Çalışma Oranı:** Akademide çalışma oranı göstergesi için mezunların son iş kayıtları incelenmiş ve son işlerinde ülkemizde akademisyen olarak çalışan kişilerin oranları üniversite ve bölüm bazında hesaplanmıştır.
- (13) **Firma Büyüklüğü Dağılımı:** Mezunların ülkemizde mevcut işlerinde çalıştıkları firmalarda istihdam edilen kişilerin toplam sayısına göre dağılımları üniversite ve bölüm bazında hesaplanmıştır.

- (14) **Sektör Bazında Dağılım:** Mezunların ülkemizde mevcut işlerinde istihdam edildikleri sektörlerin dağılımları Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE) göre hesaplanarak üniversite ve bölüm bazında raporlanmıştır.
- (15) **İki İş Arası Geçen Süre:** Üniversite mezunlarının işlerinden ayrıldıktan sonra başka bir işte çalışmaya başladıkları zamana kadar geçen süre bölüm bazında hesaplanmaktadır.

DABİS Ortaöğretim Göstergeleri

- 1) **Prime Esas Kazanç:** Meslek lisesi mezunu kişilerin ilk işlerindeki prime esas kazançları baz alınarak mesleki alanlar cinsinden hesaplanmaktadır. Reel asgari ücretin altında prime esas kazanç raporlanan işler staj ve saatlik ücrete dayalı işler - analiz dışı bırakılmıştır.
- 2) **İş Bulma Süresi:** Meslek lisesi mezunu kişilerin mezuniyetinden 6 ay öncesi ve mezuniyet sonrası ilk işe yerleşene kadar geçen süre ay bazında hesaplanarak mesleki alan bazında iş bulma süresi dağılımları oluşturulmaktadır.
- 3) **Nitelik Uyuşmazlığı:** Yatay nitelik uyumsuzluğu, kişilerin çalıştıkları işlerin gerekliliklerinin kişinin mezun olduğu mesleki alanın kazanımlarına uygun olmadığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu gösterge, meslek lisesi mezunlarının mezuniyetten sonra ilk iki yıl içindeki ilk işlerinde mezun oldukları mesleki alana uygun meslek gruplarında istihdam edilip edilmediklerini mesleki alan üzerinden belirtmektedir.
- 4) **İstihdam Oranı:** Meslek lisesi mezunlarının 2024 yılı içerisinde kamu ve özel sektörde aktif olarak çalışan kayıtlı istihdam oranını mesleki alanlar üzerinden göstermektedir.
- 5) **Bölgesel İstihdama Katılım Oranı:** Meslek lisesi mezunlarının 2024 yılında mezun oldukları şehirde istihdama katılım oranını mesleki alanlar üzerinden göstermektedir.
- 6) **İki İş Arası Geçen Süre:** Meslek lisesi mezunlarının işlerinden ayrıldıktan sonra başka bir işte çalışmaya başladıkları zamana kadar geçen sürenin ortalaması mesleki alanlar üzerinden hesaplanmaktadır.
- 7) **Ortalama Çalışılan İşyeri Sayısı:** Meslek lisesi mezunlarının çalışma hayatları boyunca kaç farklı işte çalıştığı mesleki alan bazında çalışılan iş yeri sayısının ortalaması olarak hesaplanmaktadır. Toplam iş yeri sayısı hesaplanırken aynı iş yerine giriş ve çıkışlar analize dâhil edilmemiş, iş yerleri tekil olarak analize dâhil edilmiştir.
- 8) **Bir İşte Ortalama Çalışma Süresi:** Mezuniyet sonrası Türkiye’de kayıtlı istihdam altında çalışılan sürenin ay bazında toplanıp çalışılan toplam iş yeri sayısına bölünmesiyle mesleki alan bazında hesaplanmıştır.

- 9) **Sektör Bazında Dağılım:** Meslek lisesi mezunlarının mevcut işlerinde istihdam edildikleri sektörlerin dağılımları Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev.2) göre hesaplanarak mesleki alan bazında raporlanmaktadır.
- 10) **Girişimcilik Oranı:** Mezuniyet sonrasındaki ilk iki yıl içerisindeki zaman aralığında Türkiye’de girişim kuran mezunların oranları mesleki alan bazında oluşturulmaktadır.
- 11) **Girişim Yaşam Süresi:** Meslek lisesi mezunlarının mezun olduktan sonra ilk iki yıl içerisinde Türkiye’de kurdukları girişimlerin faaliyetlerine devam ettikleri sürelerin ay bazında hesaplanarak dört kategori altında raporlanmasıyla oluşturulmaktadır. Bu dağılım kategorileri; “0-12 Ay”, “12-36 Ay”, “36-60 Ay” ve “60 Ay ve Üzeri” olarak belirlenmiştir.
- 12) **Katma Değerli Sektörlerde Çalışma Endeksi:** Meslek lisesi mezunlarının mevcut çalıştıkları işlerinde bulundukları sektörler incelenerek mezunların ne kadarının katma değerli sektörlerde çalıştıkları mesleki alan bazında gösterilmektedir. AR-GE giderleri, net kâr, toplam sermaye, toplam alacak ve toplam borç göstergeleri üzerinden sektör puanı hesaplanarak katma değerli sektörler belirlenmektedir.
- 13) **Mesleki Alan Sıralaması:** Mesleki alan ve meslek lisesi mezunlarının iş gücü piyasasındaki genel performanslarının ölçülüp karşılaştırılması için Prime Esas Kazanç, İş Bulma Süresi, Nitelik Uyuşmazlığı, İki İş Arası Geçen Süre, Ortalama Çalışılan İşyeri Sayısı, Bölgesel İstihdama Katılım Oranı ve Katma Değerli Sektörlerde Çalışma Endeksi olmak üzere yedi farklı gösterge üzerinden temel bileşen analizi kullanılarak nihai bir puan hesaplanmakta, mesleki alanlar nihai puan üzerinden sıralanmaktadır.
- 14) **Yükseköğretime Devam Edenler:** Meslek lisesinden mezun olduktan sonra ön lisans ya da lisans eğitime devam etme, yükseköğretime devam etmeme ve aktif yükseköğretim öğrencisi olma oranları mesleki alanlar üzerinden gösterilmektedir.

EK 1: Lisans Bölüm İsimleri

Antropoloji	Kimya
Arkeoloji	Kimya Mühendisliği
Bankacılık ve Sigortacılık	Konservatuvar
Beslenme ve Diyetetik	Maden Mühendisliği
Bilgisayar Mühendisliği	Makine Mühendisliği
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	Maliye
Biyoloji	Malzeme Mühendisliği
Biyomühendislik	Matematik
Coğrafya	Matematik Öğretmenliği
Çalışma Ekonomisi	Mimarlık
Çevre Mühendisliği	Odyoloji
Çocuk Gelişimi	Okul Öncesi Öğretmenliği
Diş Hekimliği	Orman Mühendisliği
Eczacılık	Otomotiv Mühendisliği
Ekonometri	Öğretmenlik
Elektrik ve Elektronik Mühendisliği	Petrol Mühendisliği
Endüstri Mühendisliği	Pilotaj
Endüstriyel Tasarım	Psikoloji
Felsefe	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
Fen Bilgisi Öğretmenliği	Sağlık Hizmetleri
Fizik	Sağlık Yönetimi
Fizik, Kimya ve Biyoloji Öğretmenliği	Sınıf Öğretmenliği
Fizyoterapi	Siy. Bil. Kamu Yön. Ulus. İliş.
Gemi Mühendisliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Gıda Mühendisliği	Sosyal Hizmetler
Güzel Sanatlar	Sosyoloji
Harita Mühendisliği	Spor Bilimleri
Hemşirelik	Su Ürünleri

Hukuk	Tarih
İç Mimarlık	Teknik Eğitim
İktisat	Tekstil Mühendisliği
İletişim	Tıp
İmalat Mühendisliği	Turizm
İnşaat Mühendisliği	Türk Dili ve Edebiyatı
İslami Bilimler	Türkçe Öğretmenliği
İstatistik	Uçak Mühendisliği
İşletme	Uluslararası Ticaret
İşletme Yönetimi	Veterinerlik
Jeofizik Mühendisliği	Yabancı Diller
Jeoloji Mühendisliği	Ziraat ve Tarım
Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı	

EK-2: Ön lisans Bölüm

Adalet	Kişisel Hizmetler
Aşçılık	Laborant ve Veteriner Sağlık
Bilgisayar Teknolojileri	Lojistik
Biyomedikal Cihaz Teknolojisi	Makine
Coğrafi Bilgi Sistemleri	Ormancılık ve Su Ürünleri
Çevirmenlik	Otomotiv
Çevre Hizmetleri	Peyzaj, Süs Bitkileri ve Seracılık
Çocuk Gelişimi	Sağlık Hizmetleri
Elektrik	Sağlık Teknikerliği
Enerji	Sanat
Finans, Ticaret, Bankacılık ve Sigortacılık	Sosyal Hizmetler
Fizyoterapi	Tapu ve Kadastro
Gıda ve İmalat	Tarım
Güvenlik Hizmetleri	Tasarım
Hayvancılık	Tekstil
İklimlendirme ve Soğutma	Turizm
İletişim, Halkla İlişkiler, Reklamcılık	Uçak Teknolojisi
İlk ve Acil Yardım	Ulaşım Hizmetleri
İmalat	Ulaşım Hizmetleri İşletmeciliği
İşletme ve İşletme Yönetimi	Yapı ve İnşaat
Kimya	Yaşlı Bakımı

EK-3: Mesleki Alan İsimleri

1. Adalet	25. Makine ve Tasarım Teknolojisi
2. Aile ve Tüketici Hizmetleri	26. Matbaa Teknolojisi
3. Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi	27. Metal Teknolojisi
4. Bilişim Teknolojileri	28. Metalürji Teknolojisi
5. Biyomedikal Cihaz Teknolojileri	29. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı
6. Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	30. Moda Tasarım Teknolojileri
7. Denizcilik	31. Motorlu Araçlar Teknolojisi
8. El Sanatları Teknolojisi	32. Muhasebe ve Finansman
9. Elektrik- Elektronik Teknolojisi	33. Pazarlama ve Perakende
10. Endüstriyel Otomasyon Teknolojileri	34. Plastik Teknolojisi
11. Gazetecilik	35. Radyo-Televizyon
12. Gemi Yapımı	36. Raylı Sistemler Teknolojisi
13. Grafik ve Fotoğraf	37. Sağlık Hizmetleri
14. Güzel Sanatlar	38. Seramik ve Cam Teknolojisi
15. Güzellik Hizmetleri	39. Tarım
16. Gıda Teknolojisi	40. Tekstil Teknolojisi
17. Halkla İlişkiler	41. Tesisat Teknolojisi ve İklimlendirme
18. Harita-Tapu-Kadastro	42. Ulaştırma Hizmetleri
19. Hasta ve Yaşlı Hizmetleri	43. Uçak Bakım
20. Hayvan Yetiştiriciliği ve Sağlığı	44. Yenilenebilir Enerji Teknolojileri
21. Kimya Teknolojisi	45. Yiyecek İçecek Hizmetleri
22. Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	46. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
23. Kuyumculuk Teknolojisi	47. İnşaat Teknolojisi
24. Laboratuvar Hizmetleri	48. İtfaiyecilik ve Yangın Güvenliği

EK-4: Nitelik Uyuşmazlığı Göstergesi

Tanım: Nitelik uyuşmazlığı, kişilerin çalıştıkları işlerin eğitim seviyelerine göre daha az ya da daha yüksek nitelik gerektirdiği durumlarda ortaya çıkar. Eğer kişiler eğitim seviyelerine göre daha az nitelikli işlerde çalışıyorlarsa fazla vasıf uyuşmazlığı (overqualification), eğitimlerine kıyasla daha yüksek nitelikler gerektiren işlerde çalışıyorlarsa ise eksik vasıf uyuşmazlığı (underqualification) söz konusudur. Örneğin üniversite mezunu bir kişi lise mezununun niteliklerini gerektiren bir işte istihdam ediliyorsa fazla vasıf uyuşmazlığı, lise mezunu bir kişi, üniversite mezunlarının niteliklerini gerektiren bir işte istihdam ediliyorsa ise eksik vasıf uyuşmazlığı ortaya çıkar. Nitelik uyuşmazlığı çalışanların iş memnuniyetini, üretkenliği ve ücret artışlarındaki eşitsizlikleri etkilemesi bakımından önemli bir işgücü piyasası göstergesidir.

Yöntem: Eğitim ve istihdam bilgileri kullanılarak hesaplanan nitelik uyuşmazlığı göstergesi için Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) standart meslek (ISCO) ve beceri setleri sınıflandırmasına dayalı geliştirilen yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemle göre kişilerin beceri seviyeleri, 1-4 arasında değişen bir ölçekte değerlendirilir. Ölçeğin 1 değeri ilköğretim ile kazanılan nitelikleri, 4 değeri ise yükseköğretim ile kazanılan nitelikleri tanımlar. Eğitim süresi ve uzmanlık seviyelerini dikkate alan bu ölçek, aşağıdaki şekilde sınıflandırılmaktadır:

Tablo 1: Beceri Seviyeleri Sınıflandırması

Beceri seviyesi	Beceri Seviyeleri Açıklama
1	5 yıl süren ilköğretimi içeren ve UNESCO'nun Uluslararası Standart Eğitim Sınıflandırması olan ISCED'in Kategori 1'i göz önüne alınarak tanımlanmıştır. Seviye 1'deki meslekler, tekdüze fiziki ve elle yapılan görevlerin gerçekleştirilmesini içermektedir.
2	Ortaöğretimin birinci ve ikinci aşamalarını kapsayan ISCED'in Kategori 2'si ve Kategori 3'ü göz önüne alınarak tanımlanmıştır. Beceri Seviyesi 2'deki meslekler genellikle, makinelerin ve elektronik ekipmanların kullanımı; taşıtların kullanımı; elektrikli ve mekanik ekipmanların tamir ve bakımı; bilgilerin depolanması, düzenlenmesi ve kullanılması gibi görevlerin yerine getirilmesini kapsamaktadır.
3	ISCED'in Kategori 5'i göz önüne alınarak tanımlanmış, 17-18 yaşlarında başlayan ve yaklaşık 4 yıl süren ve bir üniversite lisans derecesine eşdeğer olmayan bir dereceyi sağlayan bir eğitimi kapsamaktadır. Beceri Seviyesi 3'teki meslekler genellikle uzmanlaşmış bir alanda uygulama, teknik ve işlemsel geniş kapsamlı bilgi gerektiren karmaşık teknik ve uygulama görevleri gerçekleştirmeyi içermektedir.
4	ISCED Kategori 6 ve Kategori 7 göz önüne alınarak hazırlanmış; 17-18 yaşlarında başlayan, yaklaşık 3, 4 veya daha fazla yıl süren, yükseköğretim lisans derecesini veya lisansüstü bir dereceyi sağlayan eğitimi kapsamaktadır. Beceri Seviyesi 4'teki meslekler, genellikle uzmanlaşmış bir alanda karmaşık problem çözme, karar verme ve yoğun kapsamlı teorik ve uygulama bilgisine dayalı yaratıcılık gerektiren görevlerin gerçekleştirilmesini içermektedir.

Kaynak: ILO, Uluslararası Meslek Standartları 2008 (ISCO-08).

Nitelik uyumsuzluğu hesaplamalarında, kişilerin beceri seviyeleri ile ISCO-08 meslek gruplarının gerektirdiği beceri seviyeleri arasındaki fark dikkate alınır. Bu kapsamda, lisans derecesini tamamlamış bir kişinin, beceri seviyesi 4 olan profesyonel meslek gruplarından birinde istihdam edilmesi uygundur. Lisans derecesine sahip bir kişi, beceri seviyesi 3, 2 ya da 1 olan mesleklerde istihdam edilirse, kendi niteliklerine göre daha düşük nitelikli işler yürütüyor olacağı için ortaya nitelik uyumsuzluğu problemi çıkar.

Tablo 2: Meslek Grupları ve Beceri Seviyeleri

ISCO-08 Meslek Grupları	Beceri seviyeleri
1. Kanun Yapıcılar, üst düzey yönetici ve müdürler	3, 4
2. Profesyonel meslek mensupları	4
3. Yardımcı profesyonel meslek mensupları	3
4. Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	2
5. Hizmet ve satış elemanları	2
6. Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	2
7. Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2
8. Tesis ve makine operatörleri ve montajcıları	2
9. Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	1

Kaynak: ILO, Uluslararası Meslek Standartları 2008 (ISCO-08).

Bu yöntem, beceri eşleşmesini yalnızca meslek kodu-eğitim süresi perspektifinden değerlendirmekte ve işbaşında edinilen becerileri dikkate almamaktadır. Diğer taraftan nitelik uyumsuzluğu, kişilerin ilgi alanları, bireysel ve bilişsel özellikleri ile tercih edilen bölüm ya da istihdam edilen mesleğin gerektirdiği niteliklerin uyuşmaması durumunda da ortaya çıkabilir. Ancak nitelik uyumsuzluğunun bu boyutunu kamunun elindeki idari veriler ile ölçmek mümkün değildir. Kullanılan yönteminin kısıtları bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Kaynaklar:

1. International Labor Organization (ILO), (2018). Measurement of qualifications and skills mismatches of persons in employment. 20th International Conference of Labour Statisticians Geneva.
2. International Labor Organization (ILO) International Standard Classification of Occupations
3. **<https://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/isco08/index.htm>** (22 Haziran 2019 tarihinde erişim sağlandı).
4. McGowan, M. A., & Andrews, D. (2015). Skill mismatch and public policy in OECD countries.
5. OECD, Skills and Work Portal **<https://www.oecd.org/employment/skills-and-work/>** (22 Haziran 2019 tarihinde erişim sağlandı).
6. Quintini, G. (2011). Over-qualified or under-skilled. OECD Social, Employment and Migration Working Papers No. 120. **<https://www.oecd-ilibrary.org/content/paper/5kg58j9d7b6d-en>** (22 Haziran 2019 tarihinde erişim sağlandı).